

R O M A N I A
MINISTERUL EDUCATIEI NATIONALE

Str. Gen. Berthelot 28-30, Bucuresti – 70738, Tel.& Fax. (+40 1) 310.4214/3145420

Limba și literatura ucraineană

Programa pentru **institutori / învățători**

- examenul de definitivare în învățământ
- obținerea gradului didactic II

Tematica pentru

- obținerea gradului didactic I

Aprobate prin
Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. _____ /
_____2000

PROGRAMA PENTRU DEFINITIVARE IN INVATAMANT

PROGRAMA DE PERFECTIONARE SI GRADUL II

TEMATICA ORIENTATIVA

pentru elaborarea lucrarilor de cercetare stiintifica si metodica
In vederea obtinerii gradului I – Invatatori –

SPECIALITATEA: LIMBA SI LITERATURA UCRAINEANA

INVATATORI

I. Nota de prezentare a programei

În contextul actual al reformei învățământului, cadrul didactic se află în fața unei reale provocări. E vorba de lupta cu inerția și desfasurarea creativă și liberă a aptitudinilor sale de cadru didactic.

Pentru obținerea gradelor didactice, învățătorii trebuie să cunoască și să înțeleagă:

- Legea Învățământului nr. 84/1995 și politica educațională a statului român;
- Documentele oficiale care reglementează aplicarea obiectivelor de politică educațională;
- Direcțiile generale ale reformei actuale a învățământului;
- Caracteristicile psihologice ale perioadelor de vârstă cuprinse în învățământul primar dar și modul specific de manifestare, în vederea unei aplicări diferențiate a cerințelor programei;

PRINCIPII CARE AU STAT LA BAZA ELABORĂRII PROGRAMEI:

- Corelarea și actualizarea conținutului didacticii specialității în raport cu noile achiziții din pedagogie, psihologie și didactică;
- Compatibilizarea conținuturilor specialității și didacticii acesteia cu cele ale noului curriculum primar și elaborarea unor teme care să se coreleze cu acesta;
- Accentuarea caracterului aplicativ al conținuturilor;
- Asigurarea unui echilibru adecvat între temele ce vizează actualizarea conținuturilor, cele centrate pe corelații intra și interdisciplinare, precum și cele cu valoare operațională;
- Conceperea unor teme care au ca obiective: inovarea practicii școlare, precum și formarea unui mod de gândire flexibil, a capacității decizionale, a creativității individuale și de grup a învățătorului în procesul didactic;
- Repunerea în drepturi a educației pentru valori.

OBIECTIVE. Programa pentru examenul de definitivare și gradul II în învățământ la limba ucraineană este menită să răspundă sarcinilor complexe ale perfecționării cadrelor didactice din învățământul preuniversitar: asigurarea unei bune cunoașteri a limbii ucrainene contemporane ca instrument de comunicare și ca obiect de predare. La împlinirea acestor deziderate contribuie seminariile, aplicațiile practice, cursurile practice coercitive, exerciții de laborator sau de altă natură, mesele rotunde cu referate pe o temă dată, alte forme eficiente de promovare și stimulare a schimbului de opinii în probleme-cheie ale disciplinei de studiat.

În materie de istorie literară, pentru receptarea creației marilor scriitori, ca obiect nemislocit de analiză și exegeză, programa a fost axată în măsura sporită pe texte reprezentative sub raportul conținutului și expresiei și mai puțin pe literatura critică, redusă, în lista bibliografică, la minimumul necesar.

În domeniul metodicii predării limbii ucrainene, s-a acordat o deosebită atenție diversificării tehnicilor și formelor de predare, în vederea asigurării randamentului maxim al procesului de învățământ.

Structura unei programe de perfecționare a cadrelor didactice concepută din perspectiva curriculară și adaptată actualei reforme curriculare din țara noastră se compune dintr-o componentă generală, valabilă pentru toate ariile curriculare și din una particularizată la o arie curriculară anume.

Componenta generală include:

- prezentarea succintă a scopurilor tuturor programelor ariilor curriculare din planul de învățământ;

- prezentarea obiectivelor generale ale sistemului de invatamant national;
- precizarea obiectivelor instructiv-educative ale nivelului si ale profilului de invatamant pentru care au fost concepute programele;
- principiile didactice fundamentale corelate cu obiectivele instructiv-educative urmarite prin programa propusa;

Componenta particularizata la o arie particularizata cuprinde urmatoarele elemente:

- prezentarea disciplinei sau ariei curriculare respective;
- obiectivele generale;
- obiectivele referentiale (tinta) pe ani de studiu;
- temele sugerate spre studiere;
- sugerarea unor activitati de invatare;
- sugerarea unor metodologii de predare, insotite de recomandari din domeniul curricular de suport;
- sugestii privind evaluarea rezultatelor elevilor;
- precizarea standardelor nationale de performanta ale elevilor (nivel minim, mediu, maxim);

De aici reies cateva mutatii de politica si de strategie educationala:

- descentralizarea curriculara, operata prin libertatea conferita profesorilor in alegerea celor mai adecvate continuturi, metodologii si mijloace de atingere a obiectivelor referentiale schitate de programa;
- inlocuirea obiectivelor specifice disciplinei sau ariei curriculare cu obiective de nivel intermediar (referentiale, tinta);
- degajarea profesorului de obligativitatea respectarii unei planificari sugerate de conceptorii programei traditionale, pe criterii legate prioritar de continuturi si nu de posibilitatile concrete ale elevilor unei clase;
- reponsabilizarea profesorului cu adaptarea ritmului si nivelului de predare la caracteristicile psiho-comportamentale ale clasei de elevi;
- delimitarea obiectivelor de formare (ce indica rezultatele pe termen lung vizate de programa), de obiectivele de invatare (ce indica competentele elevului asteptate dupa parcurgerea unei perioade relativ limitate de timp);

II. Competente specifice programei de perfectionare

1. Dezvoltarea capacitatii de receptare a mesajului oral

Obiective de referinta

- 1.1 intelegerea semnificatiei generale a mesajului oral, sesizand progresia si coerenta ideilor exprimate
- 1.2 sesizarea semnificatiei combinarii elementelor verbale si a celor non-verbale (gest, mimica etc.) intr-un text oral
- 1.3 sesizarea adecvarii elementelor lexicale utilizate la scopul mesajului ascultat
- 1.4 sesizarea particularitatilor gramaticale ale unui mesaj ascultat
- 1.5 integrarea informatiilor noi in sistemul propriu de cunostinte si adaptarea la trecerea de la un cod la altul (verbal sau nonverbal si invers)
- 1.6 sesizarea momentului oportun de intrare sau de retragere din dialog (**ezitari, tacerea partenerului, etc.**)

2. Dezvoltarea capacitatii de exprimare orala

Obiective de referinta

- 2.1 construirea unui discurs oral pe o tema data
- 2.2 utilizarea intr-un mesaj oral a categoriilor lexicale diferite
- 2.3 asigurarea corectitudinii relatiilor sintactice la nivelul textului comunicat
- 2.4 imbinarea corecta a elementelor verbale cu cele nonverbale in cadrul mesajului oral
- 2.5 captarea atentiei interlocutorului prin modul de prezentare a mesajului

3. Dezvoltarea capacitatii de receptare a mesajului scris.

Obiective de referinta

- 3.1 sa interpreteze un text literar sau nonliterar, facand corelatii intre nivelurile fonetic, lexical, morfologic si semantic
- 3.2 sa sesizeze valoarea expresiva a mijloacelor de imbogatire a vocabularului si a categoriilor semantice studiate
- 3.3 sa identifice valori etice si culturale intr-un text, exprimandu-si impresiile si preferintele

4. Dezvoltarea capacitatii de exprimare scrisa

Obiective de referinta

- 4.1 sa elaboreze texte apartinand diverselor stiluri functionale, adaptand redactarea la situatia de comunicare si la partener
- 4.2 sa utilizeze in redactarea unui text propriu cunostintele de morfo-sintaxa, folosind adecvat semnele de ortografie si de punctuatie
- 4.3 sa identifice efectele expresive ale constructiei lingvistice utilizate in diferite texte

III. Continutul programei de perfectionare

A. Limba ucraineana.

1. Semantica si lexicologie.

Sistemul lexical al limbii ucrainene contemporane. Insiirile de baza ale cuvintului ca unitate semantica a limbii. Sensurile lexice ale cuvintelor. Monosemantismul. Polisemantismul. Dezvoltarea sensului lexical al cuvintului.

Omonimie. Notiunea de omonimie. Principalele categorii de omonime: lexice, morfologice, derivate, sintactice. Originea omonimelor si functiile lor stilistice.

Paronime. Notiunea de paronimie. Folosirea paronimelor.

Antonime. Notiunea de antonimie. Formarea antonimelor si folosirea lor stilistica.

Sinonime. Notiunea de sinonimie. Principalele tipuri de sinonime. Izvoarele sinonimiei. Sirurile sinonimice.

Structura lexicului ucrainean din punct de vedere al originii (privire sintetica a diferitelor straturi istorice ale lexicului ucrainean).

Stratificari stilistice ale lexicului. Cuvantul si folosirea sa stilistica. Principalele "stiluri" (profesional, stiintific, terminologic, cancelaresc) si "limbi" (poetica, limba copiilor etc.) ale limbii ucrainene contemporane.

Lexicul ucrainean din punct de vedere al intrebuintarii. Lexicul general utilizat. Lexicul terminologic ori socialmente limitat (dialectismele, profesionalismele etc.) si fondul pasiv al lexicului. Straturile fondului activ. Structura fondului pasiv al lexicului. Interactiunile dintre limbile ucraineana si romana in planul lexicului.

Analiza practica lexica si semantica (semasiologica) a cuvintului.

2. Frazologie.

Notiunea de frazeologie. Frazologismele. Tipuri de frazeologisme dupa originea lor. Folosirea frazeologismelor in literatura beletristica. Functia lor stilistica.

3. Fonetica si fonologie.

Obiectul foneticii. Raportul foneticii cu fonologia. Fonemele vocalice ale limbii ucrainene contemporane. Trasaturile lor articulatorii si acustice. Variante ale fonemelor vocalice in diferite pozitii (sub influenta accentului). Fonemele consonantice ale limbii ucrainene contemporane. Caracteristicile lor articulatorii si acustice. Variantele fonemelor consonantice.

Schimbarea in fluxul vorbirii. Asimilarea, disimilarea (diferite tipuri), simplificarea in grupurile consonantice.

Alternanta fonemelor in limba ucraineana contemporana. Alternanta fonemelor si alternanta variantelor (combinatorii si pozitionale). Alternanta vocalelor in procesul formarii cuvintelor si declinarii lor. Alternanta sunetelor o si e cu i,o si e cu sunetul zero; alternanta lui e cu o dupa suieratoare si yet.

Alternanta fonemelor consonantice. Alternanta sunetelor h,k,ch cu consoanele dentale si suieratoare.

Functiile morfologice ale alternantelor consecutive in limba ucraineana contemporana.

Structura fonetica a cuvintului. Silaba. Tipuri de silabe.

Accentul. Principalele caracteristici ale accentului in ucraineana.

Analiza practica fonetica si fonologica.

4. Ortoepie.

Reguli ortoepice ale limbii ucrainene literare. Ortoepia si rolul ei in cultura limbii.

Principalele caracteristici ale pronuntiei ucrainene corecte. Rostirea vocalelor si a combinatiilor acestora. Alternante de tip eufonic. Pronuntarea cuvintelor imprumutate.

5. Grafica si ortografia.

Elementele graficii. Semnele speciale folosite in alfabetul ucrainean (apostrof, accentul).

Corelatia dintre ortoepie si grafica. Literele si sunetele limbii ucrainene. Notarea in scris a palatalizarii consoanelor.

Principiul fonetic si morfologic. Ortografia ucraineana contemporana.

6. Morfologia.

Obiectul si sarcinile morfologiei. Sensul lexical si gramatical al cuvintului. Procedeele exprimarii sensurilor gramaticale. Formele gramaticale ale cuvintului. Categoriile gramaticale. Structura cuvintului. Notiunea de morfem si variantele sale fonetice. Tipuri de morfeme. Tema cuvintelor (primara si derivata). Schimbări in tema cuvintelor.

Parile de vorbire in limba ucraineana contemporana. Precizari teoretice in legatura cu partile de vorbire. Fenomenele transformarilor reciproce in sistemul partilor de vorbire.

Substantivul. Definitie. Categoriile lexico-gramaticale si functia sintactica.

Categoria genului. Clasificarea substantivelor dupa genuri. Categoria genului la abreviaturi, cuvinte opuse, substantive de origine straina si unele substantive proprii.

Categoria animat/inanimat.

Categoria substantivelor proprii si comune. Substantivele concrete si abstracte. Substantive colective. Categoria materialitatii. Substantive singulative. Categoria numarului. Substantive nume de obiect unic. Substantive pluralia tantum. Urme ale dualului. Rolul accentului in exprimarea categoriei numarului.

Categoria persoanei.

Categoria cazului. Sistemul cazurilor in limba ucraineana contemporana. Principalele sensuri cazuale.

Declinarile si declinarea substantivelor. Clasificarea substantivelor dupa declinari si grupe. Sistemul formelor cazuale la singular si plural. Declinarea substantivelor ce au numai pluralul, a abreviaturilor si substantivelor imprumutate.

Formarea substantivelor. Procedee. Procedul afixal (prefixal, sufixal, prefixalo-sufixal). Afixe productive si neproductive. Alte procedee (compunere).

Accentul in declinarea substantivelor.

Adjectivul. Definitie. Caracterul dependent al categoriilor adjectivale de gen, numar si caz. Semantica adjectivelor. Clasificare. Adjective calitative, relative, posesive si ordinale. Deosebirea lor dupa semantica si exprimarea gramaticala. Transformarea adjectivelor relative in calitative. Gradele de comparatie ale adjectivelor calitative. Declinarea adjectivelor. Formele lungi si scurte ale adjectivelor in limba ucraineana actuala. Adjectivizarea. Substantivizarea.

Numeralul. Definitie. Clasificare. Numeralul cardinal hotarat. Numeralul cardinal nehotarat. Clasificarea numeralelor dupa structura. Insusirile morfologice si particularitatile

sintactice. Categoriile gramaticale. Imbinarea numeralului cu substantivul si adjectivul. declinarea numeralului. Formarea numeralului.

Pronumele. Definitie. Particularitatile categoriilor gramaticale ale pronumelui. Supletivismul formelor pronominale. Clasificarea semantica a pronumelor. Declinarea pronumelor. Particularitatile morfo-sintactice. Accentul.

Verbul. Definitie. Conjugare. Functiile sintactice. Categoriile lexico-gramaticale. Categoria aspectului. Formarea aspectului. Perechile aspectuale. Verbe uniaspectuale. Categoria tranzitiv/ intransitiv. Categoria persoanei. Observatii asupra unor forme personale. Verbe impersonale. Categoria modului. Categoria timpului. Sensul si formarea formelor verbale la trecut, prezent si viitor. Categoria numarului si genului. Conjugarea. Temele verbale. Conjugarea verbelor la modul indicativ, imperativ si conditional. Formarea verbelor. Accentul in formele verbale.

Participiul. Caracterizare generala. Clasificare. Declinare. Adjectivizarea si substantivizarea participiilor. Formele verbale neflexibile.

Gerunziul. Formarea gerunziilor. Adverbializarea gerunziilor.

Adverbul. Definitie. Particularitati morfologice si functii sintactice, clasificarea adverbilor dupa rolul in propozitie (atributive, predicative, modale). Clasificarea adverbilor dupa origine. Gradele de comparatie. Accentul. Transformarea adverbilor in alte parti de vorbire.

Prepozitia. Definitie. Structura morfologica a prepozitiilor. Formarea prepozitiilor de la alte parti de vorbire. Regimul sintactic al prepozitiilor. Prepozitiile simple in imbinarile cu substantive.

Conjunctia. Definitie. Clasificare. Conjunctiile coordonatoare si subordonatoare.

Particula. Definitie. Clasificare.

Interjectia. Definitie. Clasificarea interjectiilor dupa sens si intrebuintare. Tipuri de interjectii dupa originea lor. Transformarea cuvintelor si a imbinarilor de cuvinte in interjectii.

7. Sintaxa.

Obiectivul sintaxei. Imbinarile de cuvinte si propozitiile ca unitati sintactice. Capitolele sintaxei.

Clasificarea imbinarilor de cuvinte. Raportul sintactic dintre componentele imbinarilor de cuvinte si ale propozitiilor. Modalitatile de exprimare ale raporturilor sintactice dintre cuvinte in limba ucraineana.

PROPOZITIA ca unitate sintactica de baza. Trasaturile de baza ale propozitiei. Propozitia si judecata. Tipuri de propozitii dupa scopul exprimarii. Tipuri de propozitii dupa caracterul celor exprimate de noi fata de realitate. Tipuri de propozitii dupa structura lor.

SINTAXA PROPOZITIEI SIMPLE. Partile principale ale propozitiei.

SUBIECTUL. Felurile subiectului. PREDICATUL. Felurile predicatului.

Partile secundare de propozitie. Observatii generale.

ATRIBUTUL. Atributul acordat si nearcordat.

COMPLEMENTUL. Complementul direct si indirect.

APOZITIA si felurile ei. Procedeele de exprimare.

SINTAXA PROPOZITIEI MONOMEMBRE. Tipuri de propozitii monomembre: propozitii monomembre cu predicat neexprimat, prop. interogativa monomembra, prop. nominala monomembra, prop. monomembra cu subiect neexprimat, imbinare de cuvinte monomembre.

Partile multiple de propozitie. Subiecte multiple. Predicate multiple. Atribute multiple si nemultiple. Conjunctii de coordonare care leaga partile multiple. Cuvinte cu valoare de generalizare in propozitiile cu parti multiple.

PARTI SECUNDARE IZOLATE. Notiunea de izolare. Izolarea atributelor, apozitiei, a complementului, a complementului circumstantial.

Propozitii vocative. Grupuri de cuvinte si propozitii intercalate. Ordinea cuvintelor in propozitie. Sensul gramatical si rolul stilistic al topicii.

SINTAXA FRAZEI. Tipuri structurale ale frazei. Raportul de coordonare si subordonare. Fraza fara conjunctii. Procedeele exprimarii raportului dintre partile constitutive ale frazei.

Fraza formata prin coordonare. Caracteristici de continut si structurale. Conjunctiile coordonatoare.

Fraza formata prin subordonare. Propozitii principale si secundare. Procedeele exprimarii dependentei propozitiilor secundare. Principiile de clasificare ale propozitiilor secundare. Tipurile propozitiilor secundare. Fraza formata prin subordonare cu cateva propozitii secundare. Felurile dependentei propozitiilor secundare de cea principala: subordonarea multipla, consecutiva. Fraza formata prin coordonare si subordonare. Fraza cu propozitii fara conjunctii.

VORBIREA DIRECTA SI INDIRECTA. Deosebirea vorbirii directe fata de cea indirecta. Inlocuirea vorbirii directe cu cea indirecta. Dialogul. Vorbirea autorului.

ANALIZA SINTACTICA A PROPOZITIEI.

8. Punctuatia

Regulile de baza ale punctuatiei ucrainene. Punctuatia si structura sintactica a limbii ucrainene. Semnele de punctuatie. Folosirea semnelor de punctuatie in propozitii si fraze.

BIBLIOGRAFIE

- M.T.Ivcenko, Suciasna ukrajins'ka literaturna mova, Kiev, 1960.
X X X X Suciasna ukrajins'ka, ed. a II-a, Kiev, 1974.
D.H.Maziulu, Gramatika. Pidrucinik dlja VII klasu, EDP, Bucuresti, 1977
I.Rebusapca, Gramatika. Pidrucinik dlja VIII klasu, EDP, Bucuresti, 1978
D.H.Mazilu, Curs de limba ucraineana. Morfologie, TUB, Bucuresti, 1976
I.Rebusapca, Curs de limba ucraineana contemporana. Fonetica si fonologie, TUB, Bucuresti, 1980
D.H.Mazilu, Curs de limba ucraineana contemporana. Sintaxa propozitiei, TUB, Bucuresti, 1978

B. Literatura ucraineana

1. Elemente de teorie literara.

Literatura beletristica-un important mijloc de cunoastere si modelare a realitatii.

Literatura-arta ca mod artistic transfigureaza realitatea inconjuratoare, opereaza cu imagini artistice.

Insemnatatea instructiv-educativa si estetica a literaturii.

Procesul literar.

Genuri si specii literare.

Metoda artistica, tendinta si stilul in literatura beletristica.

Structura operei literare. Maiestria artistica a operelor literare. Mijloace si procedee artistice.

Analiza literara a unei opere literare: continutul tematico-ideatic, compozitia si subiectul, personajele, procedeele tipizarii, particularitatile limbii, maiestria artistica, adevarul artistic si viata, forta influentarii ideatice si emotionale a literaturii asupra cititorilor.

2. Folclorul ucrainean.

Aparitia si circulatia folclorului. Caracterul sau popular, colectiv, oral, anonim, sincretic.

Bogatia tematica si varietatea stilistica a folclorului ucrainean: valoarea sa instructiv-educativa si estetica.

Genurile si speciile folclorului ucrainean: poezia legata de obiceiuri si poezia nelegata de obiceiuri (poezia obiceiurilor de familie, poezia obiceiurilor de peste an, cantecul liric); poezia epica in versuri (duma, balada, cantecul istoric, reportajul versificat); poezia populara (basmul, legenda, traditia, anecdota). Originalitatea si maiestria lor artistica.

Folclorul si literatura ucraineana culta.

Folclorul asezarilor ucrainene de pe teritoriul Romaniei.

3. Istoria literaturii ucrainene.

Valoarea si originalitatea literaturii ucrainene. Periodizarea literaturii ucrainene.

Literatura Rusiei Kievlene

(sec. IX-XIII)

Caracterizare generala. Literatura tradusa. Literatura originala: "Povest' vremennih let", "Poucenie" de Vladimir Monomah, "Slovo o polku Igorevim".

Literatura ucraineana veche

Periodizarea procesului cultural si literar si principalele lui realizari.

Formarea poporului si limbii ucrainene. Letopisetele ruse de Vest (sec. XIV- prima jumatate e sec. XVII).

Intensificarea asupririi natioanle si sociale. Expansiunea catolicismului. Fratiile. Literatura polemica. Ivan Vysens'kyj (sec. XVI-prima jumatate a sec. XVII).

Dezvoltarea tiparului. Academia kievo-movileana. Activitatea lui Petru Movila. Literatura scolastica si drama. Versificatia silabica. Elementele barocului in literatura ucraineana (a doua jumatate a sec. XVII).

Letopisetele cazacesti. Intermediile. Teatrul de papusi. Burlescul.

H.S.Skovoroda – cea mai proeminenta personalitate a literaturii ucrainene vechi. Creatia sa poetica si fabulistica (sec.XVIII).

Literatura ucraineana moderna

(sf. sec. XVIII-inc. sec. XIX)

Continutul notiunii "literatura ucraineana moderna".

Curente si tendinte literar-estetice: stingerea ecourilor clasicismului si sentimentalismului, inceputurile romantismului.

I.P.Kotlearevski (1709-1838) – primul clasic al literaturii ucrainene moderne. Poemul sau "Eneida" in contextul literaturii erei-comice europene. Piesa "Natalka Poltavka" – analiza.

P.P.Hulak-Artemovski (1790-1865). Creatia romantica si fabulistica.

H.Kvitka-Osnovianenko (1778-1843) – initiatorul prozei ucrainene moderne. "Konctops'ka vidma", "Marusia", "Serdesna Oxana". Dramaturgia.

E.P.Hrebinka (1812-1848). Creatia romantica. Elemente naturaliste.

Romantismul in literatura ucraineana

(anii 1820-1840)

Premisele aparitiei si trasaturile particulare ale romantismului ucrainean.

Scoala romantica de la Harkiv. L. Borovykovski, A. Metlenski.

Inceputurile literaturii moderne in Galitia: activitatea literara a "troitei ruse" a lui M. Saskevici, I. Holovatski, I. Vahilevici, rolul culegerii "Rusalka Dnistrova".

Taras Sevcenko (1814-1861). Bibliografia. Tematica creatiei lirice. Baladele si poemele romantice, istorice si satirice. Importanta operei.

Literatura postsevcenkiniana

Marko Vovciok (1834-1907) – continuarea traditiilor sevcenkiniene in proza ucraineana.

Realismul etnografic

Ivan Neciui-Levitski (1838-1918) – viata si opera.

Panas Myrnyi (1849-1920) – viata si activitatea literara.

Realismul critic

Ivan Franko (1856-1916) – dupa Sevcenko, al doilea mare scriitor clasic ucrainean si proeminent activist pe taram obstesc, sub influenta caruia se dezvolta literatura ucraineana la sfarsitul sec. XIX si inceputul sec. XX. Principalele tendinte si confruntari literare. Principalele teme ale creatiei lirice apartinand lui Franko. Proza. Drama "Ukradene sciasia".

Mihailo Kotiubinski (1864-1913) – drumul vietii si operei scriitorului. Povestirile pentru copii. Problematika operelor "Vin ide", "Koni ne vynni", "Tini zabutyh predkiv", "Intermezzo", Fata morgana".

Vasil Stefanik (1871-1936) – maestru al nuvelei social-pihologice. Nuvelele "Novyna", "Peli", "Kaminnyi hrest".

Olga Kobileanska (1863-1942). Problematika povestirii "Zemlia".

Marko Ceremsyna (1874-1927) – "poetul tristetii hutule". (Sveaty Nikolai u harti", "Zlodia zlovyly", "Cicika", "Selo vyhybaie").

Dramaturgia clasica ucraineana

M. Starytki, M.Kropivnitki, I. Karpenko-Karyi – cele mai importante opere dramatice.

Neoromantismul in literatura ucraineana

Lesia Ukrainka (1871-1913) – drumul vietii si creatiei literare. Temele majore ale creatiei lirice. Dramaturgia. "Lisova pisnia" – analiza.

Modernismul in literatura ucraineana

Gruparea literara de la "Moloda muza": Vasil Sciurat, P. Karmanski, V. Paciovski, M. Iatkiv.

Simbolistii: M. Voronyi, O. Oles'.

Literatura ucraineana sovietica

Periodizarea si principalele tendinte de dezvoltare a literaturii ucrainene sovietice:

1. Literatura anilor 1917-1933 – poezia simbolista si romantica revolutionara, cautarile stilistice in proza – romanul de moravuri, romanul istorico-revolutionar, romanul reconstructiei, avangardismul, teatrul poetic.

2. Literatura anilor 1934-1955 – perioada razboiului si cea postbelica: avantul patriotic in poezie: romanul-epopee si romanul istoric, dramaturgia.

3. Literatura de dupa anul 1956 – reinnoirea poeziei; noi formule compozitional-stilistice ale romanului despre contemporaneitate, patosul etic al dramaturgiei.

Prezentari monografice

P. Tycina – culegerile "Soniacini klarnaty", "Pluh", "Viter z Ukrainy".

M. Rylski – teme lirice majore.

A. Malysko – portretul liric.

V. Sosiura – particularitatile paletei lirice.

I. Ianovski – romanul "Versnyky".

M. Bajan – principalele culegeri.

O. Honciar – "Liudyna i zbroia", "Tavria", "Brigantina".

M. Stelmah – "Krov luds'ka-ne vodycia", "Pravda i kryvda".

O. Korneiciuk – "Platon Krecet".

La alegere a se pregati operele reprezentative din creatia poetilor anilor '60: Ivan Draci, Vitalii Korotyci, Vasil Simonenko, Dmytro Pavlciko, Roman Lubkivski, Evhen Hutalo, Hrihorii Tiutiunnik.

Literatura in limba ucraineana din Romania

Rolul ziarului "Novyi vik", iar in ultima vreme a suplimentului sau literar in dezvoltarea literaturii originale in limba ucraineana.

Perspectivile caietului de literatura "Obrii".

Oglindirea principalelor aspecte ale realitatii in creatia lui Ivan Covaci, Mikola Corsiuc, Mihailo Mihailiuc, Mihailo Nebeleac, Stelian Gruia, Stepan Tcaciuc, Iurii Pavlis, Vasil Barsai, Pavlo Romaniuc si altii.

BIBLIOGRAFIE

- I. Rebusapca, Curs de folclor literar ucrainean, TUB, Bucuresti, 1977
I. Rebusapca, Antologie folclorica, material anexa pentru cursul de folclor literar ucrainean, TUB, Bucuresti, 1974
S. Gruia, Curs de istoria literaturii ucrainene (a doua jum. a sec. XIX). Partea I. TUB, Bucuresti, 1975
M. Laszlo-Kutiuk, Ukrainska radianska literatura, TUB, Bucuresti, 1975
M. Laszlo-Kutiuk, Ukrainska poezia XX stolitia. Hrestomatia. TUB, Bucuresti, 1976
X X X Materialy do vyvcennia istorii ukrainskoi literatury, ed. "Naukova dumka", v. 1-5, Kiev, 1959
X X X Antolohia ukrainskoi klasycinoii poezii, Kriterion, Bucuresti, 1970
X X X Z knyhy iytia. Antolohia ukrainskoho klassycynoho opovidannia, Kriterion, Bucuresti, 1973

Nota. In timpul pregatirii individuale a se folosi si publicatiile editurii Kriterion, seria "Mala biblioteka", in care pana in prezent au aparut: T. Sevcenko, M. Vovciok, Ivan Neciui Levitki, Panas Myrnyi, Ivan Franko, Mihailo Kotiubinski, Lesia Ukrainka, Vasil Stefanik, Olga Kobilanska, Marko Ceremsina, Stepan Vasilcenko si altii.

C. Probleme de metodică

- a) Metodică predării limbii ucrainene ca știință pedagogică
- b) Scopul, particularitățile și structura cursului de metodică
- c) Principiile, metodele predării limbii ucrainene.

Metodică învățării științei

Principalele perioade și etapele învățării

Perioada preabecedară

- formarea priceperilor și deprinderilor
- dezvoltarea limbajului
- formarea la elevi a auzului fonetic
- pregătirea mâinii elevului pentru scriere
- particularitățile structurii și metodicii lecțiilor din perioada preabecedară

Perioada abecedară

- etapele perioadei preabecedare
- structura lecțiilor privind familiarizarea elevilor cu litera nouă
- metodică învățării scrisului în perioada abecedară
- tipuri de activități legate de scris în perioada abecedară
- dezvoltarea limbajului și a gândirii copiilor
- procedeele de îmbogățire a vocabularului elevilor în perioada învățării
- metode și procedee de introducere a noilor cuvinte

Perioada postabecedară

Metodică predării capitolelor "Limba și limbajul", "Textul".

I. Privire metodologică a manualelor de gramatică și lecturi literare pentru clasele I-IV în vigoare.

- a) Volumul cunoștințelor și dozarea lor în raport cu vârsta elevilor.
- b) Concretizarea procedurii predării concentrice a gramaticii.
- c) Principiile metodologice ale alăturării manualelor în vigoare.
- d) Aspecte ale completării reciproce a manualelor de lecturi ucrainene și românești, mai ales în ceea ce privește înțelegerea logică de către elevi a noțiunilor de teorie literară, a specificului literaturii ca modalitate de oglindire a realității.
- e) În ce măsură manualele în vigoare corespund condițiilor existente atât în unitățile școlare cu predare în limba ucraineană, cât și în cele cu predare în limba română.

II. Probleme generale ale metodicii predării.

- a) Metode de predare: analiză, sinteză, inducția, deducția, comparația, expunerea profesorului, conversația, observația asupra limbii, exercițiile, munca cu manualul.
- b) Metodologia structurării lecțiilor de limba în raport cu tema, scopul lecției, etapele audierii, particularitățile clasei: 1. Înțelegerea de către elevi a scopului lecției; 2. Comunicarea de noi cunoștințe și formarea de noi deprinderi; 3. Fixarea cunoștințelor și deprinderilor dobândite.
- c) Metodologia examinării (verificării) elevilor; tipurile verificărilor, adaptate la diverse tipuri de lecții: frontală, individuală; verificarea în vederea generalizării, cu ocazia recapitulării; verificarea orală și scrisă; verificarea curentă, la începutul anului, ca parte a fiecărei lecții; verificarea sistematizatoare, de încheiere.

III. Metodologia și scopul predării foneticii.

- a) Formarea la elevi a unei reprezentări corecte asupra raportului dintre pronunție și scriere.
- b) Predarea morfologiei – însușirea principalelor sensuri ale morfemelor.

- c) Formarea notiunilor despre parti de vorbire, stabilirea sistemelor de declinare ale partilor de vorbire nominale.
- d) Predarea sintaxei – deprinderea de catre elevi a notiunii de propozitie, intonatie, legatura cuvintelor in propozitie.

IV. Metodica predarii literaturii.

- a) Formarea la elevi a deprinderilor citirii literare, puterea si inaltimea tonului, intonatia, impartirea propozitiei in masuri lingvistice, pauzele, ritmul lecturii, importanta ritmo-melodica a semnelor de punctuatie, expresivitatea logica si emotionala a lecturii.
- b) Metodologia lectiilor de lecturi literare, scopul lectiilor de lecturi literare (literatura), felurile si structura lor, metodele analizei literare a operelor literare (lirice, epice, dramatice), elemente de teorie literara, etapele studierii operei literare in functie de varsta copiilor, intelegerea de catre acestia a literaturii beletristice ca modalitate speciala de oglindire a realitatii.

BIBLIOGRAFIE

Programa si manualele de gramatica si lecturi literare in vigoare.

N. A. Ciuiiko,	<u>Metodyka vykladannia ukrainskoi movy v serednii skoli</u> , Kiev, 1960
I. I. Sobolev,	<u>Typy urokiv i zasoby aktivizatii vykladannia literatury v serednii skoli</u> , Kiev, 1963
X X X	Revista <u>“Ukrainska mova i literatura v skoli”</u> .
X X X	Revista <u>“Limba si literatura romana”</u> .

Nota. Se recomanda consultarea noutatilor curente din publicatiile de specialitate.

Literatura pentru copii

T. Sevcenko	"Oi dibrovo temnai haiu" "Sadoc vasnevai colo hata" "I zolotoi i dorohoi"
L. Hlibov	"Sciuca" "Zahodca" "Vovc i iahnea"
M. Vovcioc	"Dva sanai" "Kozacica" "Horpana"
I. Franko	"Olivetii" "Krasne pasannea" "Lasacica i Juraveli" "Hrateva skilina nanca"
M. Kotiubanski	"Ialanca" "Malenicai hrisnac" "Haratea"
L. Ucrainka	Ciclu "U dateaciomu cruzi" "Mamo ide uje zama" "Tasa morsica"
O. Olesi	"Na rizidvo horati ialanca" "Lis vosema"
M. Ryliski	"Pisnea pro scolu"
I. Franko	"Davuvalasea zama" "Drimaiuti sela"
M. Voronai	"Snijanica"
P. Hrabovsiki	"Vesneanca"
P. Tycina	"Hor lisovah dzvinocikiv"
V. Sosiura	"Zama" "Liubliu vesnu"

Principii generale de elaborare a tematicilor pentru lucrarile metodico-stiintifice si pentru perfectionare

In procesul de aducere a reformei invatamantului la nivelul scolii, un rol esential il detin, pe de o parte, descentralizarea sistemului de invatamant, iar, pe de alta parte, realizarea programelor de formare a personalului didactic.

Imbinarea intre desfasurarea macroprogramelor de reforma cu crearea conditiilor manifestarii scolii in calitate de principal actor al reformei constituie in viitorul imediat conditia esentiala a reusitei reformei invatamantului.

Intrucat lucrarea pentru obtinerea gradului didactic I este metodico-stiintifica, fiecare tema va fi insotita de o abordare didactica vizand: proiectarea continuturilor, strategiile didactice, organizarea activitatilor de predare – invatare – evaluare pe fondul inovarii practicii didactice, al cercetarii procesului de invatamant si al problemelor ridicate sau impuse de reforma invatamantului.

Temele pentru perfectionare vor aduce in atentia candidatilor aspecte de interes ale nivelului de invatamant vizat, in contextul actual al reformei: cunoasterea si aplicarea noilor programe, managementul grupului de copii/clase de elevi, managementul unitatii de invatamant, organizarea mediului educational, metode noi de invatare, evaluarea, etc.